

Boğaziçi Üniversitesi

Sürdürülebilir ve Yeşil Kampüs
Uygulamaları

2017 Faaliyet Raporu

Aralık, 2017

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
1. Yönetimsel.....	4
1.1. Sürdürülebilir Yeşil Kampüs Uygulamaları Komisyonu.....	4
1.2. Standardizasyon.....	4
1.3. Sürdürülebilir Kalkınma Çözümler Ağı I Türkiye (SDSN I Türkiye).....	4
1.4. Sürdürülebilir Kalkınma Çözümler Gençlik Ağı I Türkiye (SDSN Youth I Turkey).....	5
2. Farkındalık	6
2.1. Öğrenci Kulüpleri ile İşbirliği.....	6
2.1.1. Çevre Klübü (BÜÇEK)	6
2.2. Öğrenci Aktiviteleri.....	6
2.2.1. Kampüsler arası Çevre Yarışması- Elektronik Atık Toplama Projesi	6
3. Akademik Çalışmalar	7
3.1. ESC 351 Sürdürülebilir Kalkınma Dersi	7
4. Teknik Uygulamalar.....	7
4.1. Entegre Katı Atık Yönetimi	7
4.1.1. Geri Kazanılabılır Atık Yönetimi	8
4.1.2. Elektronik Atıklar	8
4.1.3. Tehlikeli Atık Yönetimi.....	8
4.1.4. Tıbbi Atık Yönetimi	9

GİRİŞ

Üniversitemizin vizyon, misyon ve temel değerleri ışığında, Üniversite Senatosu’nun onayıyla 2015-2019 Stratejik Planı oluşturulurken Üniversite’nin tüm faaliyetleri beş temel başlık kapsamında ele alınması kararlaştırılmış ve bu başlıkların üçüncüsü “yeşil kampüs” olmuştur. Bu kapsamda geliştirilen stratejik amaçlar, stratejik hedefler ve faaliyetlerden 14. sü “Sürdürülebilir yaşam alanlarını oluşturmak” tır.

Amacımız, doğaya saygılı, sürdürülebilir yaşam alanlarının yaratılması, bunun için gerekli yönetim modelinin oluşturulması, kampüslerdeki ekolojik ayak izinin azaltılması, doğal ve kültürel varlıkların korunması, engelli veya engelsiz tüm bireyler için güvenli ve erişilebilir yaşam ortamının sağlanması, üniversitede dışlama, taciz, zorbalık ve benzeri tutum ve davranışlara taviz vermeyen anlayışın sürdürülmesi olarak belirlenmiştir. Bu konuda yapılacak çalışmalarda farkındalık yaratılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek faaliyetler;

14.1. Üniversitede sürdürülebilirliğe ilişkin yönetim modelinin oluşturulması.

14.2. Ekolojik ayakizinin azaltılması.

14.2.1. Kampüslerimize ait imar ve inşaat mevzuatının iyileştirilerek yapılaşma ve kullanım politikalarının belirlenmesi için master planları oluşturmak ve uygulamak.

14.2.2. Ekolojik ayakizinin azaltılmasına yönelik çalışmalardaki koordinasyon ve planlamanın etkinliğini artırmak ve çalışma alt başlıklarını (örneğin enerji tasarrufu, atık yönetimi gibi) önceliklendirerek belirlemek.

14.2.3. Sürdürülebilir yaşam alanlarının oluşturulması amacına yönelik akademik faaliyetleri desteklemek.

14.3. Doğal ve kültürel varlıkların korunması.

14.3.1. Kampüslerimizdeki tarihi bina ve eserleri korumak.

14.3.2. Kampüslerimizdeki flora ve faunanın doğal ortamlarında korunmalarını sağlamak.

14.3.3. Anıt ağaçlar ve endemik bitkiler başta olmak üzere, kampüslerimizdeki doğal ve kültürel varlıkların envanterini çıkarmak.

14.3.4. Çalışanlarımız ve öğrencilerimiz ile faunanın karşılıklı olumsuz etkilenmelerini önleyecek düzenlemeleri yapmaktır.

Bu faaliyetler ile Boğaziçi Üniversitesi'nin çevresel ve sosyal açıdan çeşitli sürdürülebilir eğitim ve öğretim uygulamaları ile ulusal ve uluslararası platformda “örnek sürdürülebilir üniversite kampüs yaşamı” olarak belirtilmesi amaçlanmaktadır. Bu hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için sürdürülebilir ve yeşil kampüs uygulamaları kapsamında “Yönetimsel”, “Farkındalık”, “Akademik Çalışmalar”, ve “Teknik Uygulamalar” olmak üzere alt çalışma grupları oluşturulmuştur.

1. Yönetimsel

1.1. Sürdürülebilir Yeşil Kampüs Uygulamaları Komisyonu

“Sürdürülebilir Yeşil kampüs Uygulamaları Komisyonu” 2017 yılında komisyon toplantıları gerçekleştirmiştir. Toplantı çıktılarının yer aldığı tutanaklar Kurul/Komisyon Yönetim Sistemi'ne yüklenerek üniversite akademik personeli ile paylaşılmıştır.

1.2. Standardizasyon

The Association For The Advancement of Sustainability in Higher Education (AASHE); Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da bulunan yükseköğretim kurumlarının sürdürülebilir gelecek oluşturmak için çalıştığı bir kuruluştur. Üniversitemizin de takip ettiği Sustainability Tracking Assessment & Rating System (STARS), AASHE tarafından yükseköğretim kurumları için, sürdürülebilirlik alanında ilerlemeleri sağlamak ve takip etmek açısından oluşturulan sürdürülebilirlik takip ve puanlama sistemidir. Boğaziçi Üniversitesi yapılan ve yapılacak basit iyileştirmeler ile STARS puanlama sisteminden 25 kredi toplayabilecek ve STARS – BRONZ derecesinde değerlendirilecek potansiyel mevcuttur. Bu kapsamda, 2017 yılında Sürdürülebilir Yeşil Kampüs Uygulamaları Komisyonu, yüksek öğretim kurumlarında sürdürülebilir gelecek oluşturmak için Ulusal Standardizasyon çalışmalarına başlamıştır.

1.3. Sürdürülebilir Kalkınma Çözümler Ağı I Türkiye (SDSN I Türkiye)

2014 yılında UN SDSN'in küresel hedeflerine uyumlu olarak Boğaziçi Üniversitesi'nde kurulan UNSDSN Türkiye Türkiye Ağı, sürdürülebilir şehirler, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir turizm, sürdürülebilir eğitim, kitlesel çevrimiçi açık dersler (MOOCs), iklim değişikliği, cinsiyet eşitliği, karbondan uzaklaşma yöntemleri, gençlik ve yeşil kampüsler tematik başlıklarında faaliyetlerine devam etmektedir.

1.4. Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Gençlik Ağı | Türkiye (SDSN Youth | Turkey)

Mayıs 2014'te çalışmalarına başlanılan Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı - Gençlik Çözümleri (SDSN Youth) dünya gençliğini SDSN çatısı altında birleştirerek gençlerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin gerçekleşmesi için katkılarının artırılmasını sağlamaktır. Columbia Üniversitesi, Yer Bilimleri Enstitüsü Direktörü Prof. Jeffrey Sachs'ın da desteği alınarak SDSN Youth resmi kuruluş hazırlıklarına Ekim 2014 itibariyle başlanmıştır. Resmi kurucuları arasında Avustralya, Türkiye ve İtalya'dan öğrencilerin yer aldığı oluşum Türkiye temsilcilerinin de katılımı ile 4 Haziran 2015 tarihinde Paris'te resmi açılışını gerçekleştirmiştir.

Dünya'nın her bir köşesinden üyesi olan ve ilerleyen dönemlerde sayısının katlanarak artması beklenen bu öncü girişimde Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı - Gençlik Çözümleri Türkiye'de UNSDSN Türkiye ile ortak çalışarak kısa ve uzun vadede sürdürülebilirlik alanlarında etki yaratabilmeyi amaçlamaktadır. 15-30 yaş aralığında gençlerin ve genç profesyonellerin oluşturduğu grupların temsil edileceği bu ağ ile küresel sorunlara bölgesel çözümler sağlanabilir. **SDSN Youth | Türkiye** olarak öncelikli amaç bu doğrultuda bir araya gelmek isteyen gruplara uygun platformu hazırlayabilmek ve sürdürülebilirlik eğitimleri ile farkındalığı arttırmaktır.

SDSN Youth | Türkiye Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü Öğretim Üyesi, Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim UYGAR Merkezi (BU-SDCPC) Müdürü, UNSDSN Türkiye Ofisi Eş-Başkanı ve Boğaziçi Üniversitesi Yeşil Kampüs Koordinatörü Prof. Dr. Nilgün Cılız'ın girişimleriyle gençlik ağına dahil edilmiştir.

SDSN Youth tarafından Eylül ayı içerisinde, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne farkındalığı artırmak amacıyla **#KnowYourGoals** adında bir kampanya başlatılmıştır. Bu

kampanyada bireyler veya organizasyonlar çeşitli çalıştaylar düzenleyerek **gençlerin ve tüm ilgililerin** Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri **hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayarak**, olası çözüm önerilerini irdelemeyi amaçlamışlardır. Henüz planlama aşamasında olan aktiviteler olmasına rağmen Eylül – Kasım ayları arasında toplam **40 ülkede 116 kez organize edilen #KnowYourGoals, dünya çapında 20.000 kişiye ulaşmayı hedeflemektedir. Kenya, Nijerya, Avustralya, Amerika Birleşik Devletleri, Benin, Türkiye, Hindistan ve birçok ülkede** aktif ve verimli paneller düzenlenmiştir.

SDSN Youth | Türkiye toplam çeşitli çalıştaylar düzenledi.

2. Farkındalık

2.1. Öğrenci Kulüpleri ile İşbirliği

2.1.1. Çevre Klübü (BÜÇEK)

Çevre koruma vizyonu ile birlikte sürdürülebilirlik alanlarında da faaliyet gösteren Boğaziçi Üniversitesi Çevre Koruma Kulübü (BÜÇEK), 2015 yılında disiplinler arası bir yaklaşım ile farklı bölümlerden öğrencilerin aktif olarak görev aldığı Bisiklet Topluluğu, Hayvan Hakları Topluluğu ve Tarla Taban olmak üzere 3 adet alt kurulda faaliyet göstermiş ve yeşil kampüs oluşumuna katkı sağlamıştır. 2017 yılında da çalışmalar devam etmektedir.

2.2. Öğrenci Aktiviteleri

2.2.1. Kampüsler arası Çevre Yarışması- Elektronik Atık Toplama Projesi

Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinden oluşan BountoGreen takımı Türkiye’de ilk defa düzenlenen ‘‘Kampüslerarası Çevre Yarışması’’ StudentsGoGreen’de ödüle değer bulundu. BountoGreen’in projesi sayesinde Boğaziçi Üniversitesi’nde 3 ayda 1 ton 650 kg e-atık

toplanarak geri dönüşüme kazandırıldı. Yarışma sürecinde, Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüs'ün yeşil kampüs kriterlerine uyması için eksik kalan son uygulama olan elektronik atıkların geri kazanımına yoğunlaşan takım, iki sponsor şirketle işbirliği yaparak okulun tüm kampüslerine elektronik atık toplama kutuları yerleştirdi. Sponsor şirketler, toplanan her ton atık için kampüsteki iki manuel musluğu, %60 su tasarrufu sağlayan sensörlü musluklarla değiştirmeyi kabul etti. BountoGreen ekibi, son üç ayda kampüste toplanan e-atıklar karşılığında alınan sensörlü musluklar sayesinde kampüste su tasarrufu sağlanması yolunda da önemli bir adımı hayata geçirmiş oldu. Yarışma sonucunda öğrenciler Haziran 2015'te Chicago Üniversitesinde 3 haftalık Sürdürülebilirlik Eğitimi almaya hak kazandılar. Yarışma ile başlayan kampüslerimizde Elektronik Atık Yönetimi aktif olarak uygulanmaya devam etmektedir. 2017 yılında da atıkların ayrı toplanmasına devam edilmektedir.

3. Akademik Çalışmalar

3.1. ESC 351 Sürdürülebilir Kalkınma Dersi

Küreselleşme süreciyle birlikte giderek önem kazanan sürdürülebilir kalkınma kavramının önemini ve sağladığı fırsatları ekonomik, çevresel ve sosyal boyutları ile ele alan ve bu ilkeyi geliştirmeyi hedefleyen ESC 351 Sürdürülebilir Kalkınma dersi, 2017 güz döneminde lisans öğrencileri tarafından alınmıştır. Farklı disiplinlerden gelen dokuz öğretim üyesi tarafından verilen bu ders ile gençlere yeşil büyüme için girişimcilik vizyonu kazandırmayı hedeflerken Türkiye'deki diğer üniversiteler için örnek teşkil etmesi amaçlanmaktadır.

4. Teknik Uygulamalar

4.1. Entegre Katı Atık Yönetimi

2017 yılında Üniversitemizde oluşan atıklar; Kağıt, Cam, Plastik/Metal, Elektronik, Toner, Bitkisel Yağ, Tehlikeli Laboratuvar Atıkları, Tıbbi Atıklar, olmak üzere kendi içlerinde kategorilendirilerek atıkların toplanması sistematik hale getirilmiştir. Atık gruplarının geçici olarak depolanması ve toplanması ilgili yönetmeliklere uygun şekilde

yürütülmektedir. Bu kapsamda atıkların en verimli şekilde geri kazanımı için uygun kuruluşlar ve çözüm ortakları ile görüşmeler devam etmektedir.

4.1.1. Geri Kazanılabılır Atık Yönetimi

‘Cam’, ‘kağıt’, ‘metal ve plastik’, ‘organik’ yazılı dörtlü setler halinde yerleştirilen geri kazanılabılır atık toplama kutuları ile toplanan atıklar hatada bir gün olmak üzere Sarıyer ve Beşiktaş Belediyeleri tarafından tüm kampüslerden toplanmıştır ve atık miktarı bina amirleri tarafından takibi ile atık miktarları belirlenmiştir. Geri dönüşüm kutularının düzeni Boğaziçi Üniversitesi Çevre Kulübü üyeleri ve yeşil kampüs bursiyer öğrencileri tarafından düzenli olarak kontrol edilmektedir.

4.1.2. Elektronik Atıklar

Elektronik atıklar ve üniversite içindeki değerli metal içeren bütün atıklar Makine Kimya Enstitüsü Kurumu (MKEK) tarafından 5 ayda bir alınmaktadır. İlgili 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’na göre hurdaya ayrılan malzemelerin (metal alaşımlı hurda malzemelerin) satış yoluyla MKE Hurda İşletmesi Müdürlüğüne devredilmesi gerektiği belirtilmektedir. Üniversitemizde bu kapsamdaki atıklar Kuzey otoparkın altındaki ambarda kilitli bir şekilde depolanmaktadır.

4.1.3. Tehlikeli Atık Yönetimi

Üniversitemizin Kimya, Kimya Mühendisliği, Fizik, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümleri ile, Biyomedikal Mühendisliği Enstitüsü ve Çevre Bilimleri Enstitüsü laboratuvarlarında oluşan, 16 05 06 atık kodlu “Laboratuvar kimyasalları karışımları dahil tehlikeli maddelerden oluşan ya da tehlikeli maddeler içeren laboratuvar kimyasalları”

atıklarının bertarafı 25755 sayılı Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun şekilde lisanslı araçlar ile uzaklaştırılmıştır.

4.1.4. Tıbbi Atık Yönetimi

Üniversitemizde Revir ve Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nde oluşan tıbbi atıklar, 21586 sayılı “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” ne uygun şekilde tıbbi atık depomuzda depolanmakta ve haftada bir olmak üzere İSTAÇ tarafından lisanslı araçlar ile toplanmaktadır.